

POROČILA REPORTS

SEKCIJA AVICOM

Poročilo z generalne konference ICOM-a na Dunaju

319

V drugi polovici avgusta sem se za dva dni udeležila generalne konference ICOM-a na Dunaju v sekciji AVICOM-a, Mednarodnega muzejskega odbora za promocijo avdiovizualij in novih tehnologij. Po eni strani sem želela ugotoviti, kakšne so tendence na avdiovizualnem področju v muzejih in po drugi strani navezati aktivne stike s sodelavci na presečišču muzejev in medijev z referatom o avdiovizualni podpori stalne razstave Slovenskega etnografskega muzeja.

V torek, 21. avgusta, so bili na programu referati na temo Nove tehnologije in univerzalna dediščina. Kar trije so predstavljali in promovirali izobraževanje na področju avdiovizualnih vsebin in tehnologije v muzeju. Kanadski profesor Eric Langlois je bodoči študij v Quebecu poimenoval kibernetična muzeologija (potekal bo v francoskem jeziku). Grkinja Alexandra Bunia je predstavila študij kulturne tehnologije na Univerzi Aegean (poteka v grškem jeziku). Karina Rebeca Durand Velasco je vodja izobraževalnih seminarjev v Latinski Ameriki, ki so namenjeni predvsem muzealcem. Ena od tem je posvečena avdiovizualnim vsebinam in tehnologiji, ostale pa celostni podobi muzeja, marketingu in reklamiranju muzeja ter prijateljem muzeja (seminarji potekajo v španskem jeziku).

Kanadčana (Lyse Cyr, Vincenc Renaud) in Avstralec (Timothy Heart) so prikazali dva primera tridimenzionalnih predstavitev. V Kanadi so zaradi ogromnih razdalj in razpršene naselitve izdelali tridimenzionalni interaktivni projekt Kanadski parki, ki virtualno predstavi kanadsko naravno in kulturno dediščino, etnološke skupnosti in celo ženske, pomembne za njihovo zgodovino (www.pc.gc.ca/3d). V melbournskem Muzeju Viktorija so šli še dlje, omislili so si posebno virtualno sobo, v katero obiskovalec vstopi in se s pomočjo posebne konzole navidezno premika po virtualnem prostoru. Njihova tehnologija je bistveno bolj zapletena in vsebine obiskovalca dobesedno posrkajo vase (www.museum.vic.gov.au/infosheets/11137.pdf).

Muzej Alberta Kahna iz Francije hrani izredno bogato zbirko fotografij (72.000) in filmov, ki jih je bančnik in mecen Kahn (tudi predhodnik vizualne antropologije) posnel na svojih potovanjih po svetu. Direktor Gilles Baud-Bertier je predstavil gradivo, ki ga hrani muzej, način obdelave, hrambo in dostopnost. Izvedeli smo, da se interes zunanjih

naročnikov tako hitro večja, da le stežka zadostijo povpraševanju. Glede avtorskih pravic je predavatelj povedal, da imajo v splošnem dobre izkušnje, v nasprotnem primeru pa se raje izognejo tožbam – posebno v državah zunaj Evrope je namreč avtorsko pravo zelo slabo razvito. Ustanove in posameznike, ki so jih zalotili, da brez dovoljenja uporabljajo njihovo gradivo, pozovejo, da sponzorirajo njihove naslednje projekte, najbolje v državi, iz katere izhajajo. Večinoma so pri pogajanjih precej uspešni. (Muzej še nima svoje spletne strani, nekaj lahko najdete na <http://judaisme.sdv.fr/perso/akahn.htm>, http://english.pidf.com/page/p-291/art_id-1025/idf-PCUIDF5920000007/.)

320

Podpisana je predstavila avdiovizualije v prvem delu stalne razstave Slovenskega etnografskega muzeja (http://www.etno-muzej.si/razstave_stalna_avdio.php) in pravkar končani uvodni film *Podobe preteklega vsakdana*. Vesela je bila tudi povabila, da film *Čupa, plovilo slovenskih ribičev* prijavimo na Fi@mp.2007, Mednarodni festival avdiovizualij in multimedije na temo dediščine (<http://www.unesco.org/webworld/avicom/>).

Referenti prvega dne so torej poročali predvsem o možnostih za širjenje znanja o AV-vsebinah in tehnologiji ter o konkretni uporabi AV-vsebin in novih tehnologij v muzejih in samostojnih projektih, da bi tako povečali dostopnost dediščine in jo promovirali, nakazani pa so bili tudi najnovejši interaktivni trendi. Ti nagovarjajo predvsem mlade, da bi sploh obiskali (virtualni) muzej. Slišali smo celo, da v Italiji odpirajo muzej v virtualni aplikaciji Second Life.

Plenarno srečanje na temo prihodnosti avdivizualij in multimedije v muzeju je pokazalo, da sta med prisotnimi zastopana predvsem dva pogoja. Na eni strani so ljudje, za katere je pomemben medijski vidik, in skušajo slediti vsem najnovejšim vizualnim interaktivnim tridimenzionalnim trendom, ker verjamejo, da mladih drugače sploh ne bodo pritegnili v muzej. Poudarjajo doživljajski nivo in študirajo psihologijo uporabnikov spleta in interaktivnih igrice, da bi to znanje uporabili za prikaz muzejskih vsebin. Na drugi strani pa so nekoliko bolj tradicionalni muzealci, ki poudarjajo, da so vsebina, koncept, namen in cilj neke aplikacije pomembnejši od medija samega in da ne smemo zanemariti socialnega, psihološkega in etičnega vidika. Sklicujejo se tudi na resnost, ugled in odgovornost muzejske ustanove, ki jamči za zanesljivost informacij. Medije doživljajo kot sredstvo za dvosmerno komunikacijo z obiskovalci. Podpisana seveda spada k taboru, ki vsebino postavlja pred obliko, vendar se zaveda, da bo v prihodnje vse bolj pomembna sinergija obeh pogledov.

Vsebine drugega dne (sreda, 23. avgust) je moderirala predsednica AVICOM-a Marie-Francoise Delval. Povabila je predstavnike ustanov, katerih izdelki so prejeli nagrade na mednarodnem festivalu Fiamp 2006, da so predstavili produkcijsko politiko, nagrajene izdelke (filme, DVD-ROME in CD-ROME, spletne strani, multimedijske kioske) in umestitev novih tehnologij v razstavne postavitve. Prisotni so bili zastopniki osmih nagrajenih izdelkov, dva pa sta manjkala.

Stephane Bezombes in Christine Hemmet sta predstavila Muzej Quai Branly iz Pariza (<http://www.quaibrantly.fr/en/accueil/index.html>) in njegove interaktivne terminale s podatki o muzeju in razstavah. Interaktivnost na razstavi so zasnovali na treh nivojih. V sklopu razstave kažejo kratke odlomke brez interaktivnega dostopa.

Vsak od štirih kontinentov ima posebno nišo, kjer lahko obiskovalci znanje poglobijo individualno na dotikalnih ekranih (do 15 minut avdiovizualnega gradiva, fotografij in besedila, poudarek na kontekstualizaciji in večjezičnosti). Najzahtevnejši obiskovalci v posebnem prostoru na običajnih računalnikih dostopajo do podatkovnih in slikovnih baz, kar jih lahko zaposli za več ur ali dni (raziskovalni pristop, 40 jezikov, baze so povezane z intranetom). Za celotnim projektom stoji filozofija dialoga različnih kultur.

Nagrajene spletne strani ustanov in ustanove same so predstavili Lin Mun Lee, direktor tajvanskega National Palace Museum (<http://www.npm.gov.tw/en/home.htm>), Rainer Hubert, direktor Mediateke v Tehniškem muzeju na Dunaju (<http://www.tmw.ac.at/>), ter Wendy Thomas, vodja projekta Heritage Canada, in sodelavka v projektu virtualnega muzeja o Innujih Kanani Panashue, tudi sama pripadnica ljudstva Innu (<http://www.tipatshimuna.ca>).

V zvezi z zadnjo spletno stranjo sta avtorici posebej izpostavili sodelovanje s pripadniki ljudstva: za predstavitev njihove intelektualne dediščine na spletu so jih vprašali za dovoljenje; posneli so njihove pripovedi in vse vizualne podobe je narisal innujski umetnik. Nekdo od prisotnih je kasneje (utemeljeno) pripomnil, da struktura strani deluje zelo zahodnjaško in (se) vprašal, kako bi izgledala spletna stran, ki bi odražala innujski način razmišljanja in njihovo organizacijo podatkov. V odgovor smo izvedeli, da je bila innujska tradicija do nedavnega ustna, da se jezika šele nekaj let učijo v šoli in da so za spletne strani prvič slišali ob tem projektu.

Pri izdelavi CD-ROMOV in DVD-ROMOV so bili lani očitno najbolj uspešni Madžari, saj sta nagradi prejela kar dva njihova muzeja, Muzej literature Petrofi (<http://www.pim.hu/index1.ivy>) za izdelek *Awakening* in Etnografski muzej Budimpešta (<http://www.neprajz.hu/english/index2.html>) za izdelek *The Peacock Song*. Prvega je predstavila direktorica Muzeja literature Petrofi Csilla E. Csorba, drugega pa Janos Tari, etnolog iz drugega muzeja, ki je v resnici avtor obeh izdelkov, poleg tega pa je izdelal tudi enega od treh spotov za ICOM (<http://www.unesco.org/webworld/avicom/index.php?section=0120>). Tretja nagrada je šla v Latvijo DD Studiu (<http://www.dd.lv/studio/klienti.php?lang=eng>), ki je za Mestni muzej Jūrmala izdelal virtualno razstavo o tem kopaliskem mestu (muzej nima lastne spletne strani).

Nazadnje je gospa Delval povabila direktorja Gillesa Baud-Bertiera, da je razložil koncept in namen filma o Albertu Kahnu, žal pa nismo videli niti enega odlomka. To v precejšnji meri velja za mnoge nagrajene izdelke z izjemo spletnih strani. V integralni obliki jih bodo prikazali šele na FIAMP-u novembra v Mehiki, seveda pa jih je možno videti tudi v matičnih muzejih.

Pričakovala sem, da bodo predstavitve v sekciji AVICOM-a na splošno bolj podprte z vizualijami – kar tretjina referentov jih skoraj ni uporabljala. Za čim boljši vpogled v stanje avdiovizualne kulture v muzejih ali vsaj na njihovih spletnih izpostavah dodajam spletne naslove večine omenjenih ustanov in zaključujem s simpatično domisljico Rainerja Huberta: “Kdor danes ni dostopen na svetovnem spletu, ne obstaja.”